

Βία κατά των γυναικών – Πανευρωπαϊκή έρευνα

Το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει το δικαίωμα της προστασίας από τις διακρίσεις, μεταξύ άλλων, και λόγω φύλου.

Πλαίσιο πολιτικής

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (26 Νοεμβρίου 2009) και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (8 Μαρτίου 2010) επισημαίνουν την έλλειψη συστηματικών και συγκρίσιμων στοιχείων για τη βία κατά των γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Παρότι αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εκπονήσει σχετικές έρευνες, τα αποτελέσματα είτε δεν είναι συγκρίσιμα είτε είναι πλέον παρωχημένα.

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα της Στοκχόλμης (25 Νοεμβρίου 2009) καλούσε ως εκ τούτου τον Οργανισμό «να συγκεντρώσει και να δημοσιεύσει αξιόπιστα και συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία για όλες τις μορφές των διακρίσεων [...] συμπεριλαμβανομένων συγκριτικών δεδομένων για τη βία κατά των γυναικών στην ΕΕ».

Η συλλογή αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων είναι ζωτικής σημασίας για την εκτίμηση της έκτασης του φαινομένου και την εξεύρεση κατάλληλων λύσεων.

Βασικά ζητήματα

Βία κατά των γυναικών και ΕΕ

Η βία κατά των γυναικών εξακολουθεί να αποτελεί πιεστικό πρόβλημα στα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς υπονομεύει θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών, όπως η αξιοπρέπεια, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η ισότητα των φύλων. Ο αντίκτυπος της βίας κατά των γυναικών υπερβαίνει κατά πολύ τους άμεσα εμπλεκόμενους –θύμα(τα) και θύτη(ες)– πλήττοντας οικογένειες, κοινότητες και την ευρύτερη κοινωνία.

Η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών συνιστά βασική αρχή της ΕΕ. Κατοχυρώνεται στις συνθήκες της ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η βία κατά των γυναικών μπορεί να συνδεθεί με διάφορα άρθρα του Χάρτη, όπως αυτά που αφορούν την ανθρωπινή αξιοπρέπεια (άρθρο 1), το δικαίωμα στη ζωή (άρθρο 2), την ακεραιότητα του προσώπου (άρθρο 3), την απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης (άρθρο 4), το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια (άρθρο 6) και την απαγόρευση διακρίσεων (άρθρο 21). Στη «Στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2010-2015» την οποία εξέδωσε στις 21 Σεπτεμβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαιώνει τη βούληση της ΕΕ να καταπολεμήσει τη βία με βάση το φύλο.

Η έρευνα του Οργανισμού για τη βία κατά των γυναικών

Την περίοδο 2011-2012, ο Οργανισμός θα εκπονήσει πανευρωπαϊκή έρευνα για τη βία κατά των γυναικών. Πρόκειται για την πρώτη έρευνα του είδους στο πλαίσιο της οποίας θα πραγματοποιηθούν συνεντεύξεις με τυχαίο δείγμα 40.000 γυναικών από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και την Κροατία. Με την έρευνα αυτή θα συγκεντρωθούν τα αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία που χρειάζονται οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων προκειμένου να χαράξουν στοχευμένες πολιτικές για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Οι ειδικοί στόχοι της έρευνας είναι οι ακόλουθοι:

- συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων που χρειάζονται οι βασικοί ενδιαφερόμενοι, όπως οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι επαγγελματίες και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, για την ανάπτυξη πολιτικών και λοιπών μέτρων με γνώμονα την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών
- συγκέντρωση, για πρώτη φορά, συγκρίσιμων στοιχείων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για την έκταση και τη φύση των εμπειριών σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας και παρενόχλησης των γυναικών, καθώς και, μεταξύ άλλων, για το εάν αναφέρουν τις εμπειρίες αυτές ή όχι και για το είδος της απόκρισης που συναντούν όταν τις αναφέρουν
- ανάπτυξη δεικτών που θα χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και μέτρων καταπολέμησής του.

Μετρώντας τη βία κατά των γυναικών

Στόχος της έρευνας είναι η συλλογή των «καθημερινών» εμπειριών βίας των γυναικών – συμπεριλαμβανομένης της **σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας**, της παρενόχλησης και του εκφοβισμού, από νυν και τέως συντρόφους και μη συντρόφους, κατά τους δώδεκα τελευταίους μήνες και από την ηλικία των 15 ετών και άνω. Η έρευνα σκοπεύει επίσης να καταγράψει **εμπειρίες βίας και πριν από την ηλικία των 15 ετών**, προκειμένου να διαμορφωθεί ολοκληρωμένη εικόνα για τις εμπειρίες που βιώνουν οι γυναίκες κατά τη διάρκεια της ζωής τους.

Η έρευνα θα εστιάσει συγκεκριμένα σε εμπειρίες βίας σε διαφορετικά περιβάλλοντα, όπως το σπίτι ή ο χώρος εργασίας, καθώς και σε μορφές βίας/παρενόχλησης με τη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως τα γραπτά μηνύματα μέσω κινητού τηλεφώνου ή οι ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης στο Διαδίκτυο. Η έρευνα θα περιλαμβάνει ακόμη ερωτήσεις σχετικά με τη συχνότητα και τη σοβαρότητα της βίας, τις σωματικές, συναισθηματικές και ψυχολογικές συνέπειες της βίας, τη χρήση υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και λοιπών υπηρεσιών, την ικανοποίηση από τις ληφθείσες υπηρεσίες, καθώς και ερωτήσεις για τις εμπειρίες των γυναικών από την προσφυγή τους στην αστυνομία και τα αισθήματα ασφάλειας που βιώνουν.

Μεθοδολογία

Η έρευνα θα βασιστεί σε ευρείας κλίμακας συλλογή ποσοτικών στοιχείων βάσει αναλυτικού ερωτηματολογίου. Θα διεξαχθούν προσωπικές συνεντεύξεις με τυχαίο δείγμα 1.500 γυναικών ανά χώρα, και συνολικά με **40.000 γυναίκες** από ολόκληρη την ΕΕ. Από τα αποτελέσματα θα προκύψουν αντιπροσωπευτικά στοιχεία για τη βία κατά των γυναικών σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο.

Δεδομένου του εύρους των μορφών βίας κατά των γυναικών και των εγγενών περιορισμών κάθε επιμέρους ερευνητικής μεθοδολογίας, σκόπιμο είναι να αναγνωριστεί ότι η έρευνα δεν θα μπορέσει να καταγράψει όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών. Π.χ., στο τυχαίο δείγμα δεν θα καταγραφούν με αντιπροσωπευτικό τρόπο σχετικά σπάνιες μορφές βίας ή μορφές βίας που πλήττουν κυρίως συγκεκριμένες υποομάδες του πληθυσμού, όπως η εμπορία γυναικών και κοριτσιών ή ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.

Προπαρασκευαστικές εργασίες για την εκπόνηση της έρευνας

Από το 2010 και μετά, ο Οργανισμός διεξάγει διαβουλευσεις με ενδιαφερόμενους φορείς και εμπειρογνώμονες προκειμένου να σχεδιάσει την έρευνά, εστιάζοντας στις ανάγκες των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, και στις τεχνικές πτυχές της μεθοδολογίας της.

Την περίοδο 2010–2011 ο Οργανισμός πραγματοποίησε πιλοτική έρευνα για τη βία κατά των γυναικών σε έξι κράτη μέλη της ΕΕ: Φινλανδία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Πολωνία και Ισπανία. Η δοκιμή αυτή σχεδιάστηκε έτσι ώστε να βοηθήσει τον Οργανισμό να αναπτύξει ερωτήσεις από τις οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν συγκρίσιμα αποτελέσματα για τις εμπειρίες βίας των γυναικών στην ΕΕ. Στο πλαίσιο της προκαταρκτικής δοκιμής εξετάστηκε ο βαθμός κατανόησης των ερωτήσεων από διάφορες γυναίκες οι οποίες θα εξεταστούν στο πλαίσιο της έρευνας: σχετικά με εμπειρίες σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας σε ενδοοικογενειακό επίπεδο και στον χώρο εργασίας, καθώς και σε νέα περιβάλλοντα όπως ιστοχώρους κοινωνικής δικτύωσης στο Διαδίκτυο.

Παροχή τεκμηριωμένων συμβουλών

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία θα δημοσιευθούν το 2013, θα συμβάλουν στις υπό εξέλιξη συζητήσεις με θέμα τη δράση που αναπτύσσεται σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, π.χ., μέσω της θέσπισης νέας νομοθεσίας, και της εναρμόνισης των υφιστάμενων νόμων ή προγραμμάτων για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των πολιτών της ΕΕ. Για κάθε χώρα, η έρευνα θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το έργο της αστυνομίας, των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής περίθαλψης, καθώς και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμβάλλοντας έτσι στην αποδοτικότερη κατανομή των πόρων και στη βελτίωση των υπηρεσιών. Για παράδειγμα, εκτιμήσεις για τον αριθμό των κρουσμάτων βίας, τις ανάγκες των θυμάτων και τις αντιλήψεις τους για την ποιότητα της βοήθειας που έλαβαν ενδέχεται να οδηγήσουν σε επανεκτίμηση των πόρων που διατίθενται σε κυβερνητικές και μη κυβερνητικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων.

Περισσότερες πληροφορίες:

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν τον δικτυακό τόπο του Οργανισμού στη διεύθυνση:
<http://fra.europa.eu>,

και συγκεκριμένα τη διεύθυνση:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_eu_survey_vaw_en.htm.

Μπορούν ακόμη να επικοινωνήσουν στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
information@fra.europa.eu.